

JORNADES D'ESTUDI SOBRE BALTASAR PORCEL

Entre els dies 7 i 10 de novembre de 2007 se celebraren a Palma i a Andratx (Mallorca) —en concret i respectivament, a l'edifici del Gran Hotel, la seu del CaixaFòrum, i al Castell de Son Mas, al saló de plens de l'Ajuntament—, les Jornades d'Estudi sobre Baltasar Porcel, organitzades conjuntament pel Departament de Filologia Catalana i Lingüística General de la Universitat de les Illes Balears i per la Càtedra Alcover-Moll-Villangómez. La Fundació «la Caixa» en fou l'entitat patrocinadora. Igualment hi col·laboraren la Conselleria d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears, el Departament de Cultura i Patrimoni Històric del Consell de Mallorca, l'Institut d'Estudis Balearics, la Institució de les Lletres Catalanes, l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana i l'Ajuntament d'Andratx.

L'objectiu de les Jornades i la justificació de l'oportunitat de la seva celebració eren degudament explicats en la primera circular promocional que va emetre la comissió organitzadora: «aprofundir en l'estudi de la personalitat i l'obra de Baltasar Porcel, la producció del qual —en els àmbits de la narrativa, el teatre, l'assaig i el periodisme— és una de les més rellevants de la literatura catalana de la segona meitat del segle xx i dels inicis del xxi. Es tracta d'una obra extensa, polièdrica i profundament personal, que ha aconseguit un reconeixement públic i una projecció internacional ben considerables, però que encara no compta amb el gruix de literatura crítica que per la seva excel·lència creativa li correspondria. L'objectiu principal de les Jornades és desvetllar l'interès dels estudiosos de la literatura catalana per l'obra de Porcel, en qualsevol dels seus aspectes generals o parcials».

Rosa Cabré fou l'encarregada d'inaugurar les Jornades, amb la ponència *Poètica i retòrica en la narrativa de Baltasar Porcel*. La conferència de cloenda anà a càrrec de Gabriel Ensenyat i tractà *De la història oral i escrita d'Andratx al mite d'Andratx*. Els altres ponents foren els vuit següents: Carme Arnau (*Narcís al mirall: la producció inicial de Baltasar Porcel*), Oriol Izquierdo (*L'escriptor periodista. De la crònica diària a la construcció crítica de la realitat*), Pere Rosselló Bover (*Baltasar Porcel i la Mediterrània*), Xavier Pla (*De Joaquim Ruyra a Baltasar Porcel, passant per Josep Pla. Tres poètiques, tres estils?*), Sebastià Alzamora (*Baltasar Porcel, constructor de realitats*), Vicent Simbor (*Els inicis narratius de Baltasar Porcel: existencialisme, realisme i 'engagement'*), Margalida Pons (*La narra-*

tiva breu de Baltasar Porcel, una poètica de l'intercanvi), Frederic Barberà (*Baltasar Porcel o l'òptica aberrant sobre el món*) i Llorenç Soldevila (*Els llocs reals de l'espai imaginari del mite d'Andratx*).

En l'apartat de les comunicacions, hi hagué vint aportacions. Els estudiosos que en presentaren foren Maria Magdalena Alomar, Pilar Arnau, Xavier Barceló Pinya, Carles Cabrera Villalonga, Josep Ramon Cerdà, Melcior Comes, Carles Cortès, Gaspar Gamundí, Lleonard Muntaner, Antoni Nadal, Josep Maria Nadal Suau, Vinyet Panyella, Maria Antònia Perelló Femenia, Rosa Planas, Damià Pons, Mateu Ramon Lidon, Jesús Revelles Esquirol, Sebastià Sansó, Margalida Tous Binimelis i Miquel Àngel Vidal.

A més de les sessions acadèmiques, s'organitzaren tot un seguit d'actes que tenien com a finalitat ampliar, des d'una altra perspectiva, la comprensió de la personalitat i l'obra de Porcel. Així, la Companyia Teatredequè va oferir la lectura dramatitzada *Tots condemnats. El teatre de Baltasar Porcel*; els escriptors Xavier Bru de Sala, Bartomeu Fiol, Guillem Frontera i Gabriel Tomàs, parlaren, a partir d'una coneixença personal directa, de diferents moments i aspectes de la trajectòria vital de Porcel, tant en l'Andratx de la seva primera joventut, com en la Palma de les darreries de la dècada de 1950 o en la Barcelona dels anys setanta i vuitanta, i, finalment, els periodistes Melcior Comes, Josep Maria Nadal Suau i Antoni Planas varen entrevistar l'escriptor, el qual va oferir, amb l'energia vital i verbal que el caracteritza, un bon caramull d'informacions i d'opinions que sense cap mena de dubte varen ser molt útils per aprofundir encara més en la coneixença del seu caràcter, pensament i obra. El dissabte al matí, i de la mà de Llorenç Soldevila, un guia molt destre, els congressistes varen tenir l'oportunitat de visitar diferents indrets geogràfics del poble (la casa nadiua, l'antic ajuntament, la barriada del Pantaleu...) i del terme d'Andratx (Son Sampol, Can Bolei, Sant Telm...) que estan indissolublement lligats a la vida de l'autor i a la seva obra.

Les Jornades comptaren amb una seixantena d'inscrits, majoritàriament estudiants universitaris (entre els quals hi havia deu alumnes becats que procedien d'Alacant, Girona i de l'Autònoma de Barcelona), i totes les sessions es desenvoluparen amb un bon nivell d'assistència de públic. Així mateix, el ressò aconseguit als mitjans de comunicació mallorquins fou ben considerable. Contràriament, els editats a Catalunya ignoraren la realització de l'esdeveniment.

La previsió és que durant el primer semestre del 2008 es publiquin les Actes, el contingut de les quals —onze ponències, vint comunicacions i la transcripció de les dues taules rodones— representarà un salt quantitatiu i qualitatiu molt important en l'estudi crític de Porcel. Per tot plegat és ben raonable concloure que els objectius pretesos amb la celebració de les Jornades varen ser sobradament assolits.

En paral·lel a les Jornades, i sota el patrocini de la Institució de les Lletres Catalanes, també va tenir lloc una Trobada de Traductors i Especialistes estrangers de l'obra de Baltasar Porcel. Va ser el dia 9, a les dependències del mateix CaixaFòrum. Sota la coordinació de Pilar Arnau, i amb posterioritat a la presentació

de l'autor que va fer Rosa Cabré, Francesco Ardolino, Frederic Barberà, Stefania M. Ciminelli, Volker Glab, Marianne Millon i Sameer Rawal parlaren llargament sobre els aspectes diversos de les traduccions porcel·lianes (els reptes tècnics i lingüístics que plantegen, la recepció que han aconseguit, les mesures a adoptar per incrementar-ne el nombre...).

Una particularitat de les Jornades va ser que varen poder comptar amb la presència quasi permanent de l'escriptor l'obra del qual estava essent objecte dels diferents estudis crítics. Així, Porcel en ocasions va ser interrogat pels ponents; d'altres, va donar les seves opinions respecte a les interpretacions exposades, o va introduir vivències personals en referència a determinades qüestions que havien estat objecte de comentari.

DAMIÀ PONS I PONS
Universitat de les Illes Balears